

ЗАХІДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАН УКРАЇНИ І МОН УКРАЇНИ
ФІЗИКО-МЕХАНИЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Г. В. КАРПЕНКА НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО З МЕХАНІКИ РУЙНУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ «ФІЗИКО-ХІМІЧНА МЕХАНІКА МАТЕРІАЛІВ»
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ «МАШИНОЗНАВСТВО»

**ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
РАЦІОНАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ,
ВИГОТОВЛЕННЯ І ЕКСПЛУАТАЦІЇ
МАШИНОБУДІВНИХ КОНСТРУКЦІЙ**

5-а Міжнародна науково-технічна конференція

Матеріали конференції

27 — 28 жовтня 2016 р.

м. Львів

Після проведення ХПД, було досягнуто стиснення зразка на 44,3 – 53,5% та підвищення твердості на 34 – 66 %.

На відміну від інших методів (одновісного стискання, деформуючого протягування тощо), метод поперечного стиску дозволяє отримати рівномірну структуру та мікротвердість матеріалу по всій товщині зразків (рис. 2).

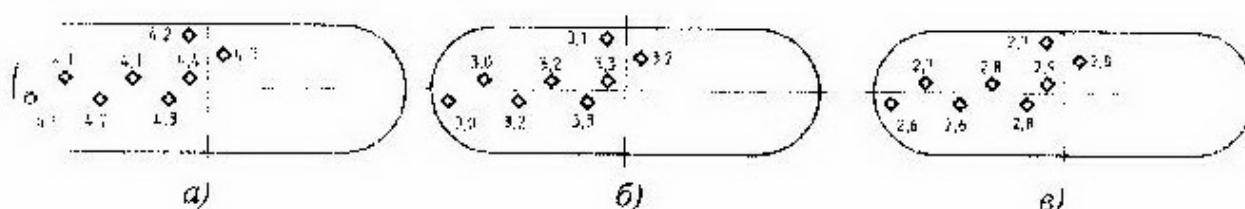

Рис. 2. Мікротвердість зразків із аустенітних сталей, H_p , ГПа, після поперечного стиснення: а – 12Х15І9НД, $\varepsilon = 44,3\%$; б – 08Х18Н10, $\varepsilon = 46,0\%$; в – 40Х13, $\varepsilon = 53,5\%$;

Після поперечного стискання, зразки були направлені для пофальшої обробки різанням та повернення початкових властивостей термообробкою.

УДК 621.1

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЗМАЩУВАЛЬНО-ОХОЛОДЖУВАЛЬНИХ РІДИН НА ОБРОБЛЮВАННЬ ВИСОКОМІЦІНІХ МЕТАЛІВ

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF LUBRICATING COOLANTS FOR PROCESSING HIGH-STRENGTH METALS

Олександр Балицький¹, Валерій Колесніков^{1,2}, Марія Гаврилюк¹,
Яцек Еліаш³

¹Фізико-механічний інститут ім. Г. В. Карпенка НАН України,
вул. Наукова, 5, м. Львів, 79060, Україна;

²Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка,
пл. Гоголя 1, м. Старобільськ, 92703, Україна;

³Західнопоморський технологічний університет,
al. Piastów, 17, 70310 Szczecin, Польща.

It has been investigated the effect of cutting fluids on the machining of high strength metals and determined the amount of hydrogen that enters from the lubricating fluids into the chip in the process of destruction of metal.

Дослідили вплив змащувально-охолоджувальних рідин (ЗОР) на оброблюваність роторних та бандажних сталей, що використовуються в енергетичній та інших галузях. Використали ЗОР, які синтезовані на базі нафтової оліви далі ЗОР_в та соняшникової олії – ЗОР_с (патент № 89417), остання належить до екологічно чистих матеріалів. Дослідили зміну морфології стружки для різних сплавів та її залежність від кількості обертів при обробленні на токарному верстаті. Стружка зі зразків хромонікелевих та високоазотних (бандажних) сталей мала значно більші розміри, ніж з роторних. За допомогою профілографа вимірювали шорсткість поверхні зразків. Встановили, що при застосуванні ЗОР_с шорсткість зменшується у 9 разів у порівнянні з точінням без застосування ЗОР. За допомогою аналізатора фірми Leco визначили концентрацію водню та кисню в стружці (в зоні зламу) зі зразків бандажної сталі. Стружку відібрали при точінні на повітрі, з водою, ЗОР_с та ЗОР_в. Для аналізу використали зразки стружки масою біля 400 mg. Встановили, що у стружці, яка утворилася при використанні ЗОР_с кількість водню збільшилась у 2,25 рази у порівнянні зі стружкою, отриманою на сухо, а із ЗОР_в – аналогічно в 2,6 раз. Вплив кисню менш суттєвий (див. таблицю). Статистичне опрацювання результатів виконували з використанням програм Origin 9.0 та Excel.

Таблиця
Вплив мастильно-охолоджувальних рідин на концентрацію кисню та водню в стружці зі зразків бандажної сталі

Середовище	Кисень ppm	Водень ppm
Повітря	190	4,62
Вода	149	8,61
ZOP _с	141	10,4
ZOP _в	241	12,0

Це свідчить про протікання дифузійних процесів продуктів розкладу ЗОР у зоні різання. Таким чином, водень істотно впливає на оброблюваність металу під час механічної обробки.

ПЛЕНАРНІ ЗАСІДАННЯ

Андрейків О., Скакунський І., Довгота Г., Чобік А. Оптимізація залишкового ресурсу елементів конструкцій за мікроциклом експлуатації	3
Бобир М., Грабовський А., Ткачук-мол. О. Моделі руйнування конструкційних матеріалів на основі механіки пошкоджуваності	4
Греділь М., Штокко Г., Нісифоренко Г. Методичні аспекти дослідження корозійно-штампового росту тріщин у газопровідних стальах	6
Духота О., Наумченко Г., Книграчук М., Кудрін А. Критерій оцінювання працевздатності та вибору матеріалів пар тертя за умов зношування при фретинг-корозії і динамічному ударному контактному навантаженні	7
Кушнір Р., Попович В. Розрахунок термонапряженого стану шаруватих термоочутливих елементів конструкцій	9
Марчук М., Сіренко В., Клименко Д., Харченко В. Математичні моделі та методи стосовно проблем міцності елементів конструкцій ракетно-космічної техніки	10
Ткачук М., Грабовський А., Ткачук-мол. М., Васильєв А. Комп'ютерне моделювання як основа проектно-технологічних рішень для елементів бойових броньованих машин	12
Івасишин А., Подгурська В., Осташ О. Розроблення та дослідження властивостей матеріалів для інтерконектів водневих паливних комірок	14
Секція 1. МЕХАНІКА РУЙНУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ, ДІАГНОСТИКА І ЦЛІСНІСТЬ КОНСТРУКЦІЙ	16
Аксюм П. Дослідження холодного пластичного деформування методом поперечного стискання	16
Балицький О., Колесников В., Гаврилюк М., Еліаш Яцек. Дослідження впливу змащувально-охолоджувальних рідин на оброблюваність високоміцних металів	17
Балицький О., Ріпей І., Гарда В. Застосування параметрів технічного діагностиування для оцінювання роботоздатності паропроводів ТЕС	19
Бобир М., Копань В. Довговічність елементів конструкцій за умов малоциклового навантаження з урахуванням пошкоджуваності	20
Гвоздецький В., Михайлівський Р. Відновлення валків прокатних становів нанесенням покриття спиртовими лротів з подальшим зміненням нанесеного шару	22
Дашенко О., Хомчук І., Нікименко Г., Можаренко О. Оптимізація форми днища змінної глибини засипачів пристрію герметизатора	23
Демешин У., Шаповал Г. Еротонені конічні масиви у відносній дробовому опору	25

Дослідження впливу змащувально-охолоджувальних рідин на оброблюваність високоміцніх металів // О. Балицький, М. Гаврилюк, В. Колесников // Тез. доп. 5-ої Міжнародної науково-технічної конференції «Теорія та практика раціонального проектування, виготовлення і експлуатації машинобудівних конструкцій». 27-28 жовтня – Львів: КІНПАТРІ ЛТД. – 2016. – С. 17-18.

Исследование влияния смазочно-охлаждающих жидкостей на обрабатываемость высокопрочных металлов (сплавов)

Investigation of the influence of lubricating and cooling liquids on the processing of high-strength metals (alloys)

https://www.researchgate.net/publication/331413198_Doslidzenna_vplivu_zmasuvальноhoholodzuvalnih_ridin_na_obrobluvanist_visokomicnih_metaliv_O_Balickij_M_Gavriluk_V_Kolesnikov_Tez_dop_5-oi_Miznarodnoi_naukovo-tehnicnoi_konferencii_Teoria_ta_praktika_ra